

Biosfärområde
NEDRE DALÄLVEN

LÄRPLATS OLSBÄCKEN

Restaurering av en strömsträcka för öringens lek- och uppväxt

BILDER | Från prova-på-dagarna
"Restaurera strömsträcka för öring"
söndagarna 8 och 15 september 2024
i Olsbäcken vid Långsand utanför
Skutskär i Älvkarleby kommun.

VARFÖR går bäcken torr sommartid?
FLER lärande aktiviteter vid bäcken.

MER om projekt Supported by Nature,
lärande om naturbaserade lösningar.

Öringen lägger sin rom på en grusbädd. Romkornen ligger sedan nerbäddade mellan stenarna.

JOHN KÄRKI, SPORTFISKARNA

Vilket fantastiskt arbete som gjorts under de här två dagarna vid Olsbäcken! Vi fick till hela tolv bäddar där öringen kan leka. Tänk er scenariot att varje bädd besöks av en öringhona på cirka 2 kg som lägger 3000 romkorn. Det ger öringen här vid Upplandskusten möjligheten till en bättre framtid. Så klart är det värdefullt att göra detta vid så många lämpliga bäckar som möjligt.

SÅ HÄR KAN VI GÅ VIDARE MED LÄRANDE KRING OLSBÄCKEN - NÅGRA FÖRSLAG!

Återträff | Vi ses senare i höst när bäcken är vattenfylld efter höstregnen. Förhoppningsvis får vi se lekgröpar i de nyanlagda lekbäddarna.

Luckrardag | I sommar visar vi hur man använder Hartijoki-verktyg för att luckra botten i bäckar, det vill säga att få bort sediment på gamla lekbäddar och lyfta fram det gamla gruset i bäcken.

Livet i bäcken | Vi samlas och låter en expert visa oss vilket liv det finns i bäcken och dess närmiljö. Mossor, snäckor, vattenväxter, insekter med mera.

Bäckens vänner | En eller flera dialogträffar. Vad har vi sett under året? Vad vill vi berätta om? Vad vill vi lära eller göra mera?

Fler förslag eller frågor? Hör av dig till Magnus på 070-420 44 44 eller magnus@nedredalalven.se

Elias Regelin och Magnus Pamp
Biosfärområde Nedre Dalälven

KUL ATT SÅ MÅNGA VILLE VARA MED VID OLSBÄCKEN!

STORT TACK TILL:

- alla er som ville lära!
- er boende vid bäcken som hjälpte till på olika vis och visade intresse.
- Andreas och Samuel som hjälpte till att lära ut.
- Bengt för öringbilden.

PROVA-PÅ-DAGARNA ÄR ETT SAMARBETE

I Interreg-projektet Supported by Nature ska vi i biosfärområdet ta fram lärplatser för naturbaserade lösningar. En sådan är naturlig reproduktion av öring. Tillsammans med Länsstyrelsen Uppsala och Sportfiskarna har vi planerat och genomfört dessa fältdagar.

PÅMINNELSE - JÄTTEVIKTIGT!

Efter dessa dagar betraktar vi restaureringen som klar för den här gången. Ingen har alltså rätt att på egen hand lägga i mer sten eller grus i bäcken. Marken ligger i ett blivande naturreservat och ägs av Naturvårdsverket och förvaltas av Länsstyrelsen.

VARFÖR GÅR BÄCKEN TORR SOMMARTID?

Här berättar Oscar Olseryd på Länsstyrelsen Uppsala om varför det trots att Olsbäcken till stora delar är torrlagd sommartid kan vara värdefullt att restaurera för öringslek.

”Olsbäcken är en mindre kustmynnande bäck som avvattnar den sänkingspåverkade Måsjön. Sänkta sjöar är mycket vanliga i vårt avlånga land och i synnerhet Uppsala län är mycket karaktäriserat av just sänkta sjöar. För att rationalisera jordbruket i Sverige skedde under 1800-talet ett storskaligt arbete med att sänka sjöar samt att utdika våtmarker. Målet var att frilägga mer jordbruksmark att odla på för att möta en allt större efterfrågan från Sveriges allt större befolkning. Arbetet får i vissa avseenden anses lyckat men idag ser vi konsekvenserna av detta – där Olsbäcken är ett exempel.

På grund av sänkningen av Måsjön avvattnar idag Olsbäcken ett betydligt mindre vattenmagasin. Detta i kombination med att vattendraget rätats och rensats gör att bäcken idag allt som oftast går torr under sommaren. Att en bäck går torr är aldrig något positivt – men livet i bäcken är anpassningsbart! Öringen är en av alla invånare i våra bäckar. Arten är likväl en indikator som en paraplyart då arten har höga krav på sin miljö. Finns det öring i en bäck är detta alltid ett gott tecken och ofta förknippat med goda syrenivåer, hög beskuggning, låga vattentemperaturer och ett rikt djurliv i övrigt. Det är därför som öringen är målart vid inventeringar av fiskbestånd i rinnande vatten. Genom att följa dynamiken i en öringpopulation över tid får vi en fingervisning om hur vattendraget påverkas över tid.

På flera håll i längs Östersjökusten har lokala öringpopulationer slagits ut på grund av problematiken som nämns ovan och Olsbäcken är en av dessa bäckar. Vad kan man då göra för att återfå öringen i dessa bäckar? Eller finns det helt enkelt inget att göra åt denna problematik? Svaret är att det finns massor som vi kan göra för att återfå våra lokala öringbestånd och med en välfylld verktygslåda av potentiella åtgärder är planen att låta Olsbäcken statuera exempel.”

”Att en bäck går torr är aldrig något positivt – men livet i bäcken är anpassningsbart!”

”...det finns massor vi kan göra för att återfå våra lokala öringbestånd...”

VILL DU VARA MED? I ETT LÄRANDE NÄTVERK KRING RESTAURERING AV STRÖMSTRÄCKOR.

Biosfärområde Nedre Dalälven söker sportfiskare, FVOF-medlemmar, fiskerätts- och markägare, naturvårdsintresserade, lokalboende, politiker, tjänstemän och andra som vill lära sig mer om hur man restaurerar en strömsträcka så att den blir en bättre lek- och uppväxtmiljö för öring. Tanken är att vi ska bilda ett nätverk för lärande tillsammans. Vi arrangerar fältdagar vid flera strömmande vatten i biosfärområdet. Först ut var Olsbäcken vid Långsand, sedan hoppas vi på prova-på-dagar vid Jönshytteån i Sätters kommun med flera platser. Här följer exempel på andra lärande tillfällen som kan komma framöver.

**ETT NÄTVERK DÄR
VI TILLSAMMANS
ÅTERSTÄLLER
VATTENDRAG
FÖR ÖRING OCH
ANNAT LIV.**

SEMINARIUM

Fysiska eller digitala

Innehållet formar vi efter önskemål i nätverket, men det skulle kunna handla om till exempel:

- hur man söker medel för restaurering (ekonomi).
- hur man gör för att få de tillstånd som behövs för att få göra en restaurering (juridik, markägar-kontakter med mera.
- hur man utför biotopvård och tar hand om ett vattendrag.

PROVA-PÅ-DAGAR

Inom projektet Supported by Nature har vi utrymme för att restaurera två till fyra sträckor. Detta gör vi för att skapa fler tillfällen och platser för lärande. Du är varmt välkommen att delta vid dessa tillfällen.

NÄTVERKSTRÄFFAR

Möjligheter att träffas för utbyta tankar och dela erfarenheter.

STUDIECIRKLAR

Innehåll efter önskemål.
Har du förslag?

En öring i lektider vid den lilla bron strax ovan mynningen. Foto Bengt Aronsson, 27 oktober 2022.

Öringynglen utvecklas i bäcken så länge det finns vatten, sedan får de fortsätta ute i viken.

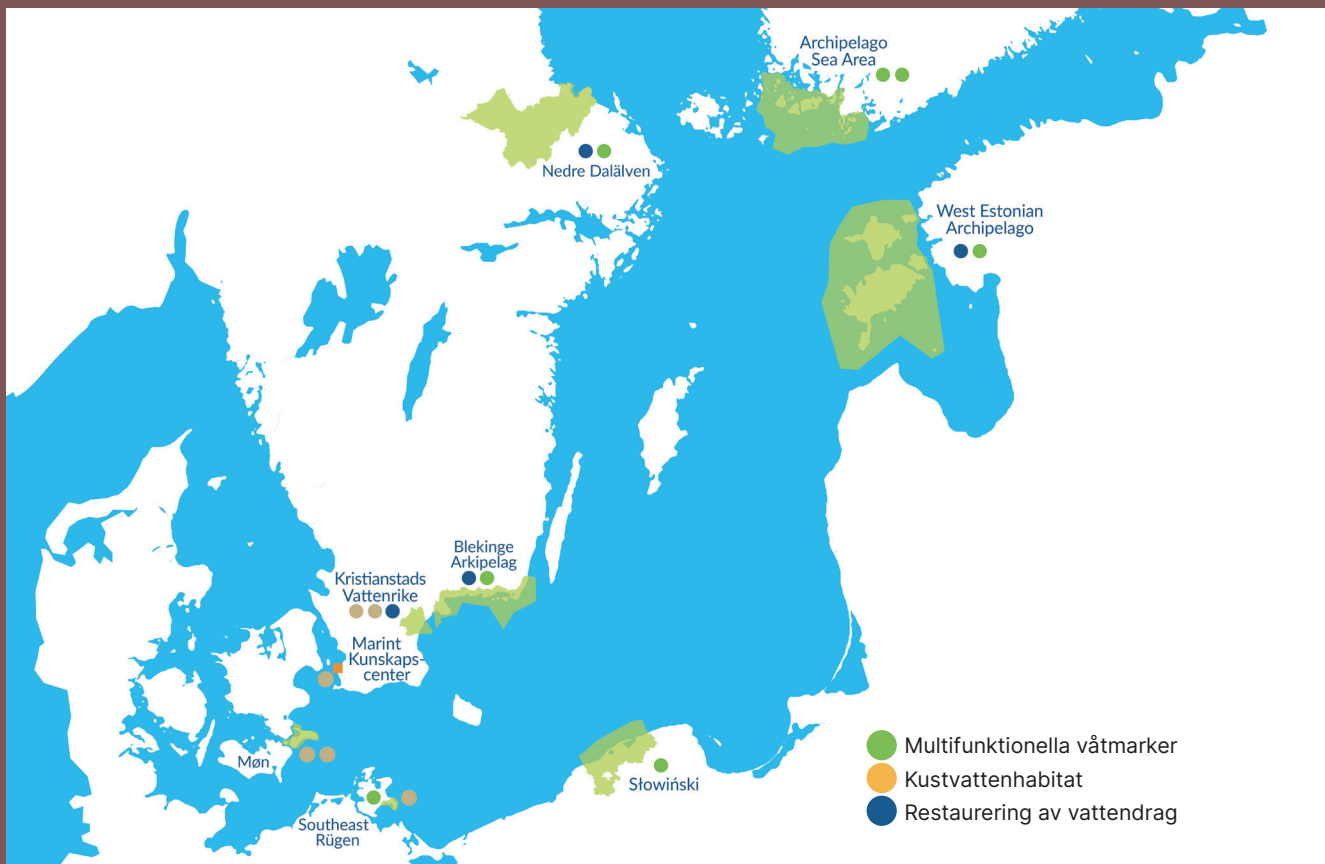

OM PROJEKT SUPPORTED BY NATURE

Supported by Nature är ett samarbetsprojekt för det internationella nätverket med biosfärområden runt Östersjön – Biosphere for Baltic. Projektet syftar till att öka förståelsen för naturbaserade lösningar och hur de bidrar till bättre miljöförhållanden för Östersjön. Målet är att ta fram ny kunskap som kan leda till att naturbaserade lösningar blir en naturlig del i land- och havsförvaltning. Minst 17 så kallade lärplatser ska utvecklas runt Östersjön med särskilt fokus på multifunktionella våtmarker, kustvattenhabitat och restaurering av vattendrag.

*Projektet
Supported by
Nature är möjligt
genom stöd från
EU-programmet
Interreg Baltic
Sea Region.*

#MadeWithInterreg

Medverkande i Supported by Nature

- Ronneby kommun, Lead Partner (Sverige)
- Turku University of Applied Sciences (Finland)
- Estlands biovetenskapliga universitet (Estland)
- Słowiński nationalpark (Polen)
- Biosfärområde Sydöstra Rügen (Tyskland)
- Vordingborgs kommun (Danmark)
- Marine Education Center i Malmö (Sverige)
- Kristianstads kommun (Sverige)
- Biosfärområde Nedre Dalälven (Sverige)

Finansiär

EU genom Interreg Baltic Sea Programme 2021-2027

Total budget

Nästan 4,5 miljoner euro

Tidsperiod

2023-2026

Projektets hemsida

[www.interreg-baltic.eu/
project/supported-by-nature/](http://www.interreg-baltic.eu/project/supported-by-nature/)